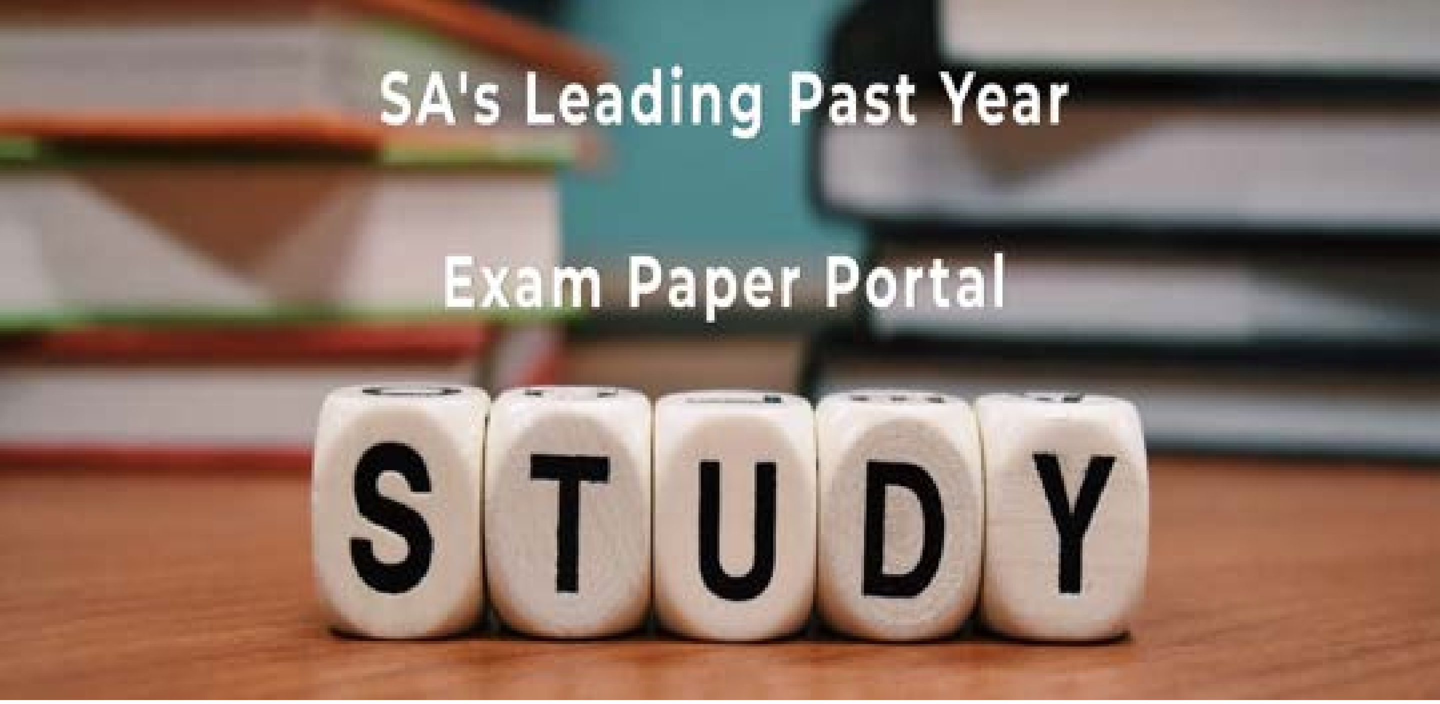

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies ☺

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS HUISTAAL V3

2017

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 11 bladsye.

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die kandidaat mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/Sy mag enige tipe opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	**I = Kh = 22**
Taal, styl en redigering:	**T = Kl = 10**
Struktuur:	**S = K = 4**
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel).	**36**

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

- **Inleiding:** Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.
- **Liggaam:** Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.
- **Slot:** Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van 'n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl 'n argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1

Riglyne

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande memorandum) mag nie as bindend beskou word nie. Die kandidaat bied dus enige soort opstel aan, soos **byvoorbeeld**:

1.1 **'n Vrou/Man so na my hart ...**
Hierdie onderwerp kan tot verskeie interpretasies, wat onder andere **beskrywend**, **verhalend**, **bespiegelend** of **argumenterend** kan wees, lei. Die **beskrywende** opstel sal hierdie merkwaardige persoon se persoonlikheid, gewoontes en lewensbeskouing beskryf. 'n **Verhaal** sal op hierdie besondere persoon se lewensgebeure fokus. By 'n **bespiegelende** interpretasie kan die leerder die redes vir hierdie persoon se sukses bespreek. Indien die kandidaat 'n **argumenterende** opstel skryf, sal die kandidaat die redes aanvoer hoekom hy/sy meen hierdie persoon merkwaardig/interessant/goed is. Die onderwerp kan ook op ’n denkbeeldige persoon/die ideale persoon/iemand wat nog in die toekoms ontmoet word, dui. **[50]**

1.2 **Dis nie wat ek met dié woorde bedoel het nie!**
Die kandidaat sal die opstel hoofsaaklik as 'n **beskrywende** opstel aanbied. Die fokus sal op die woorde/dade val wat nie bedoel is nie of verkeerdelik interpreteer is. In die vertel van die **verhaal** sal daar gekyk word na die gevolge van onbedoelde dade of woorde op ander karakters. Die kandidaat kan ook **bespiegel** wat die uitwerking van woorde wat nie bedoel word nie, op iemand is. Die woorde hoef nie in die skryfstuk genoem te word nie, 'n verwysing daarna is voldoende. **[50]**

1.3 **Die aflaai van rolprente, reekse en musiek sonder om daarvoor te betaal, is oneties.**
Hierdie onderwerp is by uitstek 'n **argumenterende** of **beredeneerde** opstel waar die kandidaat hom of haar uitspreek ten gunste van of teen die stelling en die leser oortuig om sy of haar standpunt oor roofkyk of -luister te aanvaar. Die kandidaat kan moontlik ook redeneer of dit werklik so onwettig is. In 'n **verhalende** opstel sal die kandidaat die storie van iemand wat oor dié saak tronk toe is, vertel. 'n **Beskrywende** opstel kan handel oor die aflaaiproses van sulke materiaal en hoe nadelig dit is vir mense wat 'n bestaan uit die inkomste van verkope moet maak. **[50]**

1.4 **Dis 'n grys herfsoggend ...**
As 'n **verhalende** opstel kan die kandidaat **verhalend** skryf oor wat daardie grys herfsoggend gebeur het en veral fokus op die artikel waarna tevergeefs gesoek is. In 'n **beskrywende** opstel kan die herfsoggend en die gebeure lewend word deurdat emosies en gebeure in detail beskryf word, eerder as wat 'n storie oor karakters vertel word. In die **bespiegelende** opstel kan die redes vir die gebeure daardie oggend ondersoek word. In die **argumenterende en beredeneerde** opstel kan daar rondom die onnodigheid van misdaad in ons samelewing geargumenteer of beredeneer word. Die hele onderwerp moet in die kandidaat se opstel betrek word. **[50]**

1.5 **Deur die hospitaalvenster ...**
Die kandidaat kan die opstel as 'n **verhalende** opstel aanbied. Die woorde kan as die inleiding of slot of in die verloop van die opstel gebruik word. Kandidate kan 'n verhaal skryf oor 'n gebeurtenis wat hy/sy deur die hospitaalvenster dophou./ waargeneem het. Die kandidaat kan ook verhaal hoe hy/sy in die hospitaal beland het en nou deur die venster lê en kyk. In 'n **beskrywende** opstel kan die kandidaat sy waarneming gee van wat hy/sy sien/hoor deur deur die venster te kyk en na die buitekant te luister. In 'n **beredeneerde/argumenterende** opstel kan standpunt ingeneem word oor goeie/swak hospitaalsorg of die voor- en/of nadele verbonde daaraan om in die hospitaal versorg te word. Kandidate kan **bespiegelend** skryf oor die moontlikhede om te herstel of oor dit wat hy/sy die meeste van die normale lewe mis. **[50]**

1.6.1 **Beeld wat sit**
Interpretasies kan lei tot 'n **beskrywende**, **verhalende** of selfs **bespiegelende** opstel, bv. 'n **beskrywing** van mense wat uniek is, of die wêreld uit 'n ander oogpunt benader of iemand wat 'n denker is. Beeldhoukuns/Kuns kan ook beskryf word. 'n **Verhaal** kan handel oor 'n karakter wat terugdink oor iets wat in die verlede gebeur het of droom oor iets wat iewers in die toekoms wag. Verhale oor armoede en swaarkry is ook aanvaarbaar. Hierdie onderwerp kan ook die feit dat daar van die mens verwag word om te hardloop/jaag/presteer/hard te werk om te oorleef sonder tyd om stil te word en oor die lewe te dink/daaroor te peins. In 'n **argumenterende** en **beredeneerde** opstel kan die kandidaat kwessies van kuns/die waarde van kuns/die enkeling teenoor die massa/die vreugde van ongekunsteldheid/die sin van die lewe/melancholie/swaarkry beredeneer. **[50]**

1.6.2 **Weegskaal**
In 'n **verhalende** opstel kan die kandidaat fokus op die lewensverhaal/ervarings van 'n mens om balans in die lewe te vind. In 'n **beskrywende** opstel sal die belewenisse en/of emosies van 'n mens wat poog om 'n gebalanseerde lewe te lei, voorrang geniet. Wanneer **beredeneer/geargumenteer** word oor die onderwerp, kan die kandidaat fokus op die waarde van balans in die lewe/dat sekere sake belangriker as ander is om balans te vind. Wanneer die kandidaat peins oor die eienskappe en sin van 'n gebalanseerde lewensuitkyk, kan dit slaag as **bespiegelende** opstel. **[50]**

1.6.3 **Mense wat in 'n ry staan**
Interpretasies kan lei tot al die soorte opstelle. 'n **Verhalende** opstel kan die storie verhaal van mense wat wag om kaartjies te koop vir een of ander konsert/ wedstryd/diens/of om die vliegtuig te bestyg. 'n **Beskrywende/bespiegelende** opstel kan handel oor die verskillende soorte mense in die ry./oor al die rompslomp in die openbare sektor./die feit dat die mens gesigloos geword het./lyftaal./bagasie wat mense saamdra. Kandidate kan ook die refleksie gebruik vir 'n opstel wat handel oor identiteit en mense se soeke na die eie ek. Kandidate kan swak diens, vermorsing van tyd, gesigloosheid van mense/voortdurende beweging/modes **beredeneer** of daaroor **argumenteer.** **[50]**

SOORTE OPSTELLE:

VERHALENDE OPSTEL

Dit is 'n interessante vertelling van 'n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, dit oortuig en ontwikkel logies, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding wat die leser boei, word aangebied.
- 'n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie belewing en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om 'n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van 'n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot 'n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

Hou die volgende in gedagte:

- Die opstel handel oor 'n onderwerp waaroor standpunt, alreeds tydens die inleiding, ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- 'n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee 'n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink 'n idee/lewenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor 'n droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is 'n definitiewe struktuur, maar 'n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie 'n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het 'n spesifieke mening en argumenteer daaroor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- 'n Eie mening word op 'n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- 'n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van 'n saak word enduit volgehou.
- 'n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet 'n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

NASIENRIGLYNE
Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:
Inhoud, beplanning en formaat: **I = K = 10**
Taal, styl en redigering: **T = G = 6**
Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks). **16**
Dra die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

2.1 **INFORMELE BRIEF**

Die kandidaat skryf aan 'n geliefde waarin hy/sy die liefdesverhouding beëindig.

Hou die volgende in gedagte:

- Gebruik informele taal, styl en register.
- Skryf in beskrywende, maar eenvoudige taal.
- Skryf logies en volgens 'n spesifieke doel.
- Skryfstukke moet 'n inleiding, liggaam/inhoud en slot hê.
- Skryfstukke moet die skrywer se adres en datum waarop die brief geskryf is, bevat.
- Na die skrywer se adres volg 'n informele aanhef.
- Sluit die brief informeel of semiformeel af, gevolg deur die skrywer se naam. **[25]**

2.2 **FORMELE BRIEF: BRIEF AAN DIE PERS**

Die brief het ten doel om die skrywer se positiewe ervaring oor 'n natuurreservaat aan ander lesers oor te dra.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat is formeel: daar moet dus twee adresse wees. Die res van die brief se formaat moet korrek wees soos vir formele briewe geld.
- Die inhoud is baie belangrik, so ook die styl, struktuur en doel.
- Die aanhef of 'n bekendstelling is nie 'n vereiste nie, maar sal die waarde van die skryfstuk verhoog.
- Styl: Dit behoort saaklik, formeel, maar hoflik te wees. Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Struktuur: Die brief moet bestaan uit paragrawe waarin gefokus word op die positiewe wat tydens die besoek ervaar is.
- Die formele register moet gebruik word, soos benodig in persbriewe.
- Indien 'n skuilnaam gebruik word, moet die formaat steeds korrek wees.
- Die afsluiting is formeel en bevat die skrywer se voorletters, van en titel, waar nodig. **[25]**

2.3 **HULDEBLYK**

Bring hulde aan jou ouma.

Hou die volgende in gedagte:

- Die oorledene se naam en van, adres en ouderdom, datum van afsterwe, die plek waar die persoon oorlede is en die oorsaak van dood kan gegee word.
- Prestasies, hoogtepunte uit die oorledene se lewe en gemeenskaps-betrokkenheid kan ingesluit word.
- Die fokus behoort te wees op dit wat die ouma vir die skrywer beteken het.
- Gebeurtenisse/staaltjies/persoonlike herinneringe behoort ingesluit te wees en moet kan bydra/behoort by te dra tot die vertroosting van die familie.
- Moet waarderend wees.
- Iets persoonliks, soos 'n gedig, kan bygevoeg word.
- Taal, styl en register is formeel, opreg en uit die hart.
- Spreker kan eufemismes gebruik. **[25]**

2.4 **FORMELE TOESPRAAK:**

Die toespraak handel oor die uitdagings van die lewe./dat die lewe moeilik/uitdagend is.

Hou die volgende in gedagte:

- Die styl is formeel. Gee aandag aan: wanneer, waar, hoekom, wie en wat.
- Inleiding moet belangstelling wek.
- Ontwikkel weldeurdagte idees en vermy clichés.
- Kort sinne met eenvoudige idees en bekende voorbeelde word gebruik.
- Slot moet die gehoor tot nadenke stem; is nie noodwendig 'n samevatting van die toespraak nie.
- Klem behoort te val op die probleme/uitdagings van die lewe. **[25]**

2.5 **KOERANTBERIG**

Die koerantberig fokus op die watertekort wat die gemeenskap noop om saam te staan met die gevolg dat almal tot 'n hegte eenheid saamgebind word.

Hou die volgende in gedagte:

- Feite moet kortliks en akkuraat gegee word.
- Belangrikste feite moet gegee word sonder om die leser te verloor.
- Feite moet akkuraat, sonder 'n verdraaiing van die waarheid, wees.
- Subtitels kan gebruik word.
- Belangrikste feite word in die eerste paragraaf vermeld: wie, wat, waar, wanneer, waarom, hoe en in watter mate.
- Die res van die paragrawe is 'n uitbreiding van die inleidende gegewens. **[25]**

2.6 **RESENSIE**

Die kandidaat gee ’n individuele respons op ’n nuwe eetplek wat in sy/haar omgewing geopen het.

Hou die volgende in gedagte:

- Resensies gee die resensent se mening oor die eetplek.
- Goeie resensies probeer om regverdig, maar eerlik te wees.
- Humor kan in resensies gebruik word.
- ’n Resensie is gewoonlik subjektief; twee resensente mag oor dieselfde onderwerp verskil.
- Gee toepaslike feite, byvoorbeeld die naam van die eetplek, die kwaliteit van diens, die pryse van geregte en atmosfeer (waar van toepassing).
- Resensies word nie altyd volgens ’n vaste formaat geskryf nie.
- Dit is nie nodig om spesifieke aspekte van die spyskaart/geregte in besonderhede te bespreek nie.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD & BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idees redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idees onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek -Idees intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons goed; getuig van vaardigheid -Idees relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idees redelik samehangend en oortuigend -'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons is grootliks irrelevant. -Idees begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	-Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE] (vervolg)

<table>
<tr><th>Kriteria</th><th></th><th>Uitsonderlik</th><th>Knap</th><th>Gemiddeld</th><th>Elementêr</th><th>Onvoldoende</th></tr>
<tr><td rowspan="4">TAAL, STYL & REDIGERING

Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks;
Woordkeuse;
Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling

15 PUNTE</td><td rowspan="2">Hoë vlak</td><td>14–15</td><td>11–12</td><td>8–9</td><td>5–6</td><td>0–3</td></tr>
<tr><td>-Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks
-Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend
-Toon retories treffend en effektief
-Grammatika en spelling feitlik foutvry
-Knap gedaan</td><td>-Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks
-Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik
-Grammatika en spelling grootliks foutvry
-Baie goed gedoen</td><td>-Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks
-Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra
-Toon is gepas
-Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk</td><td>-Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks
-Taalgebruik baie basies
-Toon en woordkeuse skaars toepaslik
-Baie beperkte woordeskat</td><td rowspan="3">-Taal onverstaanbaar
-Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie
-Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Lae vlak</td><td>13</td><td>10</td><td>7</td><td>4</td></tr>
<tr><td>-Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief
-Grammatika en spelling feitlik foutvry
-Baie goed tot knap gedaan</td><td>-Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief
-Toon gepas en effektief
-Enkele foute in grammatika en spelling
-Goed gedoen</td><td>-Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk
-Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele</td><td>-Taalgebruik onvoldoende
-Weinig indien enige sinsverskeidenheid
-Woordeskat baie beperk</td></tr>
<tr><td rowspan="2">STRUKTUUR

Kenmerke van teks;
Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie

5 PUNTE</td><td rowspan="2"></td><td>5</td><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td>0–1</td></tr>
<tr><td>-Uitstekende ontwikkeling van onderwerp
-Uitsonderlike detail
-Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer</td><td>-Logiese ontwikkeling van details
-Samehangend
-Sinne en paragrawe logies en toon variasie</td><td>-Relevante detail ontwikkel
-Sinne en paragrawe goed gekonstrueer
-Opstel maak nog sin</td><td>-Sommige punte geldig
-Sinne en paragrawe foutief
-Opstel maak nog effens sin</td><td>-Noodsaaklike punte ontbreek
-Sinne en paragrawe foutief
-Opstel maak nie sin nie</td></tr>
</table>

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	13–15	10–12	7–9	4–6	0–3
	-Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idees intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	-Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute	-Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	-Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	-Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	9–10	7–8	5–6	3–4	0–2
	-Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	-Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	-Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaai met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer

Kopiereg voorbehou